

trouvons ici. Le résumé de la seule « solution » qu'on peut donner au problème de l'existence du mal revient, en somme, à nous renvoyer au mystère de la profondeur infinie du bon Dieu. « Nous savons que nous ne comprendrons pas tout, mais savoir la moindre chose de Dieu a plus de prix que connaître parfaitement le monde entier » (p. 74). « Mystère toujours, mais que l'essence divine, infiniment bonne, illumine sans le supprimer. On est à mi-hauteur de la montagne, du côté de l'ombre, mais sur l'autre versant le soleil se lève et déjà le ciel en est tout irradié » (p. 105).

J. B. VALVEKENS, O. Praem.

FITZTHUM Martin, *Beiträge zur Geschichte und Kultur des Egerlandes*, Selbstverlag Amberg/Bayern, Paradepl. 2 ; 1957 ; 64 S. 1,50 DM.

Nachdem die Schrift des cfr. Dr Martin Fitzthum O. Praem. (Stift Tepl-Amberg) « Bedeutung des Stiftes Tepl für Kultur und Wirtschaft des Egerlandes » mit viel Interesse und Dankbarkeit aufgenommen wurde, legt der Verfasser jetzt der Oeffentlichkeit eine zweite Schrift mit gesammelten Aufsätzen vor, die die kulturelle Leistung des Egerlandes zur deutschen Kulturgeschichte zum Hauptthema haben. Die Broschüre ist mit einem reichen und wertvollen Bildmaterial ausgestattet. Auch das Prämonstratenserstift Tepl wird immer wieder rühmend erwähnt, so « Stift Tepl, ein Bollwerk des Egerlandes » oder « Das Gymnasium des Stiftes Tepl in Pilsen » oder « Das Tepler Armenspital ». Gewidmet ist die Schrift der Nordgaustadt Amberg als Patin der Stadt Eger. Das mit so viel Fleiss und Liebe bearbeitete Büchlein verdient vorbehaltlos weiteste Verbreitung.

G. REIBER, O. Praem.

B. LUYKX, O. Praem., *L'influence des moines sur l'office paroissial*. Tiré-à-part: *La Maison-Dieu*, XIII, 1957, pp. 55-81.

Reeds verschenen vele détail-studies over de invloed die de monniken hadden op het officie van de gemeenschap. De auteur van dit werkje waagt een poging, om het geheel van die beïnvloeding in enkele ruwe lijnen te overzien. Hij begint met er op te wijzen dat men moet vaststellen dat clerici- en monnikengemeenschappen elk een eigen liturgie hadden, aangepast aan hun eigen milieu, maar toch zo, dat ze niet fundamenteel verschillen. Om dat aan te tonen gaat hij het officie beschouwen, zoals zich dat vanaf de tijden van de Apostelen tot in de Middeleeuwen heeft ontwikkeld. Het officie was oorspronkelijk en bleef lange tijd een aangelegenheid van heel de christen gemeenschap. Toen de eremijten uit ascetische overwegingen zich buiten de gemeenschap vestigden en buiten hun cultus leefden, brachten zij toch hun nieuwe geest binnen in de beleving van de cultus, door hun verinnerlijking van

het christelijk leven en de grote aandacht voor de psalmen als persoonlijk gebed. Dit komt bijzonder tot uiting in de gemeenschappen van « devoti », die nu ontstonden. Juist het gedeelte over deze « devoti » verdient bijzondere aandacht (bl. 67 vv.). Men mag deze « devoti » niet verwarren met de Benedictijnen, die echter volgens auteur wel uit de gemeenschappen van de « devoti » zijn gegroeid. Vanzelfsprekend beschouwt de auteur ook de invloed, die de Benedictijnen op het kerkelijk officie hebben gehad. Hij wil deze zelfs sterk benadrukken. Het zijn inderdaad slechts enkele ruwe lijnen, en men mag niet verwachten, dat de auteur in zulk kort bestek vele nieuwe gezichtspunten opent. Men moet het zien als een overzicht en samenvatting van verworvenheden door de studies, die over dit onderwerp verschenen. Op enkele punten zal de lezer vraagtekens plaatsen, vooral waar de auteur zich aan persoonlijke verklaringen waagt. Ze vragen een bewijsvoering. We hopen echter dat de auteur de gelegenheid zal vinden ons in dit interessante probleem nog dieper inzicht te verschaffen.

W. VERBAKEL, O. Praem.

Ria VAN BRAGT, *De Blijde Inkomst van de hertogen van Brabant Johanna en Wenceslas. Een inleidende studie en tekstuitgave* (Dl. XIII van *Standen en Landen*), 126 blz., Leuven, 1956. Pr. 150 fr.

Tijdens de laatste jaren werd een bijzondere aandacht gewijd aan de constitutionele geschiedenis van onze gewesten. Het is overbodig in verband hiermee te wijzen op de verdienstelijke rol van « Standen en landen », die het werk van Ria van Bragt over de Blijde Inkomst in haar publicaties heeft opgenomen. De herdenking van het zeshonderdjarig bestaan van de Blijde Inkomst van 1356 is niet vreemd aan de publicatie van meerdere artikels over dit vermaard handvest. Schr. heeft zich ook hier door laten leiden om een speciale studie te maken van de Blijde Inkomst van Johanna en Wenceslas, die dan toch van uitzonderlijk belang is geweest voor onze latere instellingen. Door deze studie werd een belangrijke leemte aangevuld, want het literatuuroverzicht (blz. 8) toont aan dat er opvallend weinig is gepubliceerd geworden over « deze hoeksteen van de Brabantsche grondwettelijke vrijheden ».

De wordingsgeschiedenis van de Blijde Inkomst wordt door de Schr. uitvoerig behandeld (blz. 20-28); de Leuvense stadsrekeningen werden met dit doel nauwkeurig onderzocht. Interessante beschouwingen worden vervolgens gewijd aan de bevoordeelden en aan de vraag of het charter ook voor Limburg was bestemd (blz. 29-35). In een vierde paragraaf (bl. 36-41) worden het begin- en het eindprotocol ontleed, de zegels beschreven en de getuigen geïdentificeerd. Schr. verklaart dat er buiten de Blijde Inkomst maar één voorbeeld bekend is van het groot hertogelijk zegel (blz. 39). In het abdijarchief van Tongerlo, dat door Schr. niet werd geraadpleegd,